

Jessi Jokelainen vas ym

## **Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Pakolaisneuvonta ry:n toiminnan tukemiseen (300 000 euroa)**

### **Eduskunnalle**

Pakolaisneuvonta ry on vuonna 1988 perustettu turvapaikka-asioihin erikoistunut lakiasiantointimisto ja järjestö. Se on seurannut läheltä ulkomaalaislainsäädännön kehitystä ja yli 30 vuoden aikana muodostunut turvapaikkaoikeuden keskeiseksi asiantuntijaksi Suomessa. Järjestön erityisosaamista on haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten yksin tulleiden turvapaikanhakijalasten, ihmiskaupan ja kidutuksen uhrien sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien turvapaikanhakijoiden, avustaminen. Järjestö kouluttaa viranomaisia ja turvapaikanhakijoiden kanssa työskenteleviä ja sitä kuullaan säännöllisesti lainvalmistelussa.

Pakolaisneuvonta on voittoa tavoittelematon järjestö, jonka tarjoaman oikeudellisen avun rahoitus perustuu julkiseen oikeusapuun. Se on ainoa samassa mittakaavassa turvapaikka-asioita hoitava ja niihin erikoistunut lakiasiantointimisto Suomessa. Pakolaisneuvonta avustaa vuosittain satoja ihmisiä, jotka tarvitsevat tukea turvapaikkaa tai oleskelulupaa hakiessaan: muun muassa kidutuksen ja ihmiskaupan uhreja, paperittomia, lapsia ja lapsiperheitä.

Pakolaisneuvonnan ydintoiminta eli oikeusapupalvelut on ollut viime vuodet tappiollista. Valtaosalla Pakolaisneuvonnan asiakkaista ei ole tuloja tai varallisuutta, vaan he ovat oikeutettuja julkiseen oikeusapuun. Jälkeen jäänyt oikeusavun korvaustaso ei kuitenkaan useissa tapauksissa riitä korvaamaan erityisesti Pakolaisneuvonnan hoitamien monimutkaisempien turvapaikka-asioiden todellisia kustannuksia.

Samaan aikaan Pakolaisneuvonnan vuosittain yli 2 500 ihmiselle Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n tuella tarjoama maksuton oikeudellinen neuvonta on kokonaan leikkausuhan alla, kun STEA on nostanut nimenomaan oikeudellisen neuvonnan erilliseksi säästökohteeksi.

Pakolaisneuvonta on kehittänyt omaa varainhankintaa jo useamman vuoden ajan. Tällä hetkellä varainhankinnalla pystytään kattamaan järjestötoiminnan avustusten omavastuut, mutta sen tavoitteena on jatkossa kattaa yleishyödyllisen toiminnan, kuten järjestön asiantuntemuksen, tarjoamista laajemmin niin alan toimijoiden, päättäjien kuin laajemminkin ihmisten käyttöön. Rahankeräyksellä saatuja tuottaja ei kuitenkaan voida käyttää esimerkiksi maksuttoman oikeudellisen neuvonnan tarjoamiseen tai tapausten viemiseen ylikansallisten ihmisoikeusvalvontaelinten käsittelyyn. Oikeusministeriön määrärahoista myönnetty valtionavustus on erityisesti tässä tilanteessa korvaamaton Pakolaisneuvonnan rahoitukselle ja mahdollistaa pitkäjänteisen työn järjes-

## Talousarvioaloite TAA 14/2024 vp

tön talouden saamiseksi pysyvästi tasapainoon oikeusapupalveluiden kitulaiden tuottojen ja hitaan kehittämisen aikana. Mikäli STEA-avustukset oikeudelliseen neuvontaan lopetetaan, olisi oikeusministeriö myös luonteva taho turvaamaan haavoittuvassa asemassa oleville ulkomaalaisille tarjottavaa riippumatonta oikeudellista neuvontaa.

Pakolaisneuvonta on myös ajanut menestyksekkäästi lukuisia tapauksia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa ja YK:n kidutuksen vastaisessa komiteassa. Näissä tapauksissa Suomi olisi syyllistynyt ihmisoikeusloukkauksiin ja sopimusrikkomuksiin, mikäli kidutuksen ja kuoleman vaarassa olleiden henkilöiden palautuksia ei olisi pysäytetty. Tämä toiminta, johon Pakolaisneuvonnalla ei ole erityistä rahoitusta ja jonka osalta oikeusavunkin saaminen on hidasta ja epävarmaa eikä riitä kattamaan todellisia kustannuksia, on ollut tärkeässä roolissa paitsi yksilöiden oikeusturvan, myös suomalaisen oikeusvaltion kannalta.

Pakolaisneuvonnan työ ja pitkäaikainen osaaminen on korvaamatonta suomalaiselle oikeusvaltiolle. Oikeusjärjestelmän toimivuuden ja oikeusturvan toteutumisen turvaamiseksi valtion tulee varmistaa Pakolaisneuvonnan toiminnan jatko myös tulevaisuudessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta lisää 300 000 euroa momentille 25.01.50 Pakolaisneuvonta ry:n toiminnan turvaamiseen.*

Helsingissä 4.10.2024

Jessi Jokelainen vas  
Veronika Honkasalo vas  
Timo Furuholm vas  
Mai Kivelä vas  
Johannes Yrttiaho vas  
Laura Meriluoto vas  
Pia Lohikoski vas  
Anna Kontula vas  
Aino-Kaisa Pekonen vas